

407000- Glasul Învățătorului

Foaie locală pentru preocupări strict didactice, a învățătorilor din jud. Vaslui.

APARE BI-LUNAR
sub conducerea unui comitet

ABONAMENTUL 60 LEI ANUAL

Redacția și Administrația
Școala din Moara Grecilor
Vaslui

REVISTA ÎNVĂȚĂTORILOR

În Vasluiul nostru, așa de anemiata culturalmente, a apărut în sfârșit o revistă.

Un mănunchi de tineri și vrednici învățători și-au dat mâna frățeste și frământați de acelaș dor de luminare a maselor pe de-o parte — iar pe de altă parte împărtășirea între colegi a celor mai bune mijloace de învățămînt — au ajuns astăzi la cel de-al 5-lea număr al revistei. E semn bun, e semn că învățătorii *doriau* această revistă, e semn că acești inimoși învățători ce scot această foaie au fost *în spiritul vremii*.

Pe noi, profesorii de ieri ai învățătorilor, faptul ne bucură în deosebi. Sămînța svîrlită în sufletul acestor tineri, ridicați cu toții de lingă brazda mănoasă, — a dat rod însutit.

Preocuparea lor permanentă a rămas aceeaș din școală : grija de-a se instrui mereu, grija de-a împărtăși colegului, din cel mai depărtat sat, rezultatele celor mai recente experiențe pedagogice.

Faptul însă că în Vasluiul nostru a apărut o revistă a învățătorilor trebuie să bucure pe toată lumea. Atunci cînd vom avea un corp didactic select, frământat mereu de gîndul cum trebuie crescute mai bine copiii, atunci vom putea fi siguri și de viitorul neamului și de viitorul odraslelor noastre.

Ei vor rupe atunci tot ce au mai bun din comoara lor sufletească și vor sădi în sufletul tinereilor generații — a căror creștere le este incredințată.

Fără frică de-a greși putem spune că viitorul neamului românesc depinde de felul cum învățătorii își vor face sau nu întreaga lor datorie.

Și iarăși fără frică de-a greși pot afirma că'n județul nostru avem mulți învățători elemente distinse, care nu-și cruță nici timpul și nici sănătatea, mai ales, ca să scoată din copiii pe care-i cresc, elemente desăvârșite pentru societate.

I-am văzut la muncă : trudind cîte 6—8 ceasuri pe zi de muncă intelectuală, cînd trebuie mereu să se scoboare la nivelul copilului, pentruca mai tirziu să-i poată ridica la nivelul lor.

I-am văzut muncind de multe ori în săli neîncălzite, alergînd din timp în timp în jurul băncilor, cu copiii după dinșii, ca să se încălzească cit de cit.

I-am văzut în timpul vacanțelor vărînd clasele — din lipsă de fonduri — unde toamna trebuiau să-și irosească tot sufletul lor.

I-am văzut la cercurile culturale, venind cîte 20—30 Km., pe jos sau cu căruța, iarna sau vara — și acolo discutînd, cu tot focul apostolatului lor, care-s cele mai bune metode de învățămînt sau care-s cele mai bune mijloace pentru cunoașterea sufletului copilului.

I-am văzut primăvara, în mijlocul sătenilor, învățîndu-i să altoiască pomii — sau sădind copaci pe marginea șoselelor.

I-am văzut neplătiți cu lunile, în lipsuri — căci un fost ministru de finanțe găsisse că preoții și învățătorii pot răbda la nesfîrșit, — dar niciodată nu i-am văzut disperați.

Astăzi, spre marea noastră bucurie îi văd uniți în jurul unei reviste a lor, numai a lor, căci e scoasă din sacrificiul lor material. Ii văd frământați de atîtea probleme frumoase, — nădăjduind cu atîta curățenie sufletească în reușita deplină a misiunii lor, încît fără să vrei ți se strecoară în suflet ceva din entuziasmul tinereții lor.

Sunt semne bune — sunt semne că sămînța svîrlită în sufletul învățătorilor a dat rod însutit, — și rodul nu este nici al nostru, nici al lor — ci al neamului pentru care cu toții ne dăm tot ce-avem mai bun în noi.

CONSTANTIN CAPRĂ
Directorul Școlii Normale.

IN MEMORIAM.

În momentele în care gândul îmi alunecă prin aleele umbrite din preajma bătrânei școale normale „Vasile Lupu” din Iași, la orizontul amintirilor frumoase evocate din viața de elev trăită 'n urmă cu 'n deceniu acolo, îmi apare imaginea scumpă a celui ce-a fost Vasile Todicescu, profesorul nostru de pedagogie și directorul acestei instituții.

A încerca să schițez portretul distinsei sale personalități înseamnă, a-l fi cunoscut și înțeles în toată activitatea-i ca profesor, ca organizator, conducător și ca om, în fine în toată expansiunea forțelor sale de muncă.

În măsura în cari modestele noastre puteri ne-au îngăduit a-l cunoaște și înțelege, ne-a folosit un fapt de o deosebită importanță pedagogică, acela că el reușise să închidă aproape complect abisul tradițional dintre elev și profesor, provocând și permanentizând acea dispoziție sufletească prielnică unei strânse și fructuase colaborări. Deaceia, în mulți dintre foștii săi elevi cred că se găsește perpetuată câte o scântee din substanța superioară a ființei lui și toți își depun omagiile pioase, în fața bunătății, blândetei, iubirii pestalozziene cu care era înzestrat, în fața marelui său patrimoniu spiritual.

Inspirat de noile curente pedagogice, cu o cultură acumulată la luminile institutelor „J. J. Rousseau” din Geneva, odată însărcinat cu direcțiunea acestei școli normale în 1919, și-a inaugurat un întreg sistem de conducere și organizare a internatului, care trăia sub dominația unei severe discipline menținute prin reguli și constrângeri uneori inchiuzitoriale.

Prețuind acel simț propriu de demnitate omenescă prezent în proporții diferite în orice individ, a pus în aplicare și experimentare sistemul „disciplinei prin libertate” cu tendința formării unei discipline voluntare, după principiul «că o constrângere care nu lucrează decât din afară, nu poate exercita asupra caracterului o înrăurire efectivă».

Un suflu nou de învioreare a început în viața acestei școale. O explozie de spontanietate și comunicativitate au salutat preludiul unui program, a unei opere a cărei rezultate desigur târzii, o crudă fatalitate nu i-a rezervat lui Vasile Todicescu satisfacția de a le vedea.

Ca profesor era predestinat. Lecțiile lui de pedagogie și 'n special acelea de pedagogie experimentală ținute în laboratorul pedagogic instalat prin propriile lui sacrificii și 'n urmă donat școalei, erau cele mai înălțătoare prilejuri de plăcere și folos intelectual. Farmecul și claritatea expunerii, interesul provocat de varietatea și noutatea experiențelor, spiritualele digresiuni cu care intervenea în cursul lecțiilor, atrăgeau toate clasele superioare la orele lui chiar în afara programului, iar spectrul demonic al catalogului cu nota sub minimum, nu tortura sufletele dornice a-și împărtăși știința de care el era pasionat. În concepțiile lui, nu intrau aceste mijloace de verificare și cotare a cu-

noștințelor asimilate de elevi, ci din discuțiile libere în care se angaja cu clasa, își preciza imediat gradul de asimilare și revenea cu explicații largi asupra celorlași subiecte, când era nevoie.

În orice manifestare avea nota sa personală, caracteristică ce ar fi dorit s'o imprime 'n sufletul elevilor săi.

Metodica învățământului primar, predată practicanților dela aplicație, era în esență un plan liber în care intervenea spiritul de inițiativă și de creație a propunătorului, orientat după natura subiectului, după dispoziția clasei și gradului de dezvoltare a elevilor. Ignora, disprețuia chiar tipicul, jaloanele imutabile, cari duc la rutină și 'n cele din urmă la anchilozare metodică pe învățător. „Învățătorul modern spunea el, trebuie să fie un element foarte puternic de cultură, care cultură să și-o facă el singur citind și muncind ca să înțeleagă orice”. Așa fiind a deschis larg porțile bogatei biblioteci a școalei.

Proverbiala lui ospitalitate, integrată în pitorescul regiunii Copou-Breazu, în care este așezată șc. Normală „Vasile Lupu” atrăgea vizitele tuturor școalelor secundare de băieți și de fete din Iași și ale celor în trecere prin Iași, cât și a multor personalități străine, cu cari ocazii, elevii claselor superioare luau contact social, având și atribuții de răspundere. Iată mijloace practice de educație morală și socială.

Apreciind importanța cinematografului din p. d. v. pedagogic, a instalat în cea mai spațioasă sală a internatului un aparat mare de superioare condițiuni tehnice, pe ecranul căruia rulau săptămânal, filmele cele mai selecționate și interesante din câte am văzut. Era cel dintâiu început în 1921 la o școală normală din țară. Aportul cinematografului în opera instructivă și educativă era colosal. Vasile Todicescu, între acte, interpreta elevilor momentele culminante din film. Câte cunoștințe, câte emoții, câte amintiri nu ne încălzesc și astăzi din vremurile acele. Și câte cuvinte bune mai sunt încă de spus despre acela, ce înconjurat și de un corp profesoral distins, își puna suflet din sufletul său și își consuma zi cu zi sănătatea în pregătirea noastră pentru apostolat.

Ca om, intruchipa modestia desăvârșită. Civalerismul, generozitatea, naturaleța, originalitatea, toate acestea inobilate de nimbul unei vaste culturi, îi consacrau simpatia, respectul și considerația tuturor cercurilor sociale.

A fost un factor de propagandă culturală în cadrul Ateneului Tatarasi în turneele sale prin țară.

A fost prin excelență un bun român, prin tradiția ce-o continua, prin limba fermecătoare ce-o vorbea, prin frumosul port național pe care-l îmbrăca el și elevii săi la cele mai mari festivități, prin sufletul său de Moldovean neaș de prin plaiurile Sucevei.

Vasile Todicescu a fost—și este, prin memoria ce i-o păstrăm și dăinuște în noi.

În fața mormântului său din cimitirul „Eternitatea” din Iași, promoția din 1923 (după 10 ani dela absolvire), în același gând și sub dominația aceluiași emoții, cu toate celelalte serii de absolenți și elevi ai lui . . . îngenunchiază aducându-i în tăcere omagii pioase.

VASILE GURGUȚĂ.

Iulie 1933.

VISUL DIN PUNCT DE VEDERE PSIHANALITIC.

În numărul precedent al foii noastre, am schițat în linii generale, una din problemele de capital interes care preocupă intelectualitatea contemporană „psihanaliza”, unde s'a putut vedea, cred, destul de clar scopul acesteia, cât și elementul cel mai de seamă asupra căruia Freud stăruie în special „psihologia inconștientului”.

În tangență am amintit și de alte două elemente, absolut necesare în sondarea și cercetarea conținutului afectiv inconștient „visul și lapsul”. Deocamdată ne vom opri, așa cum am făgăduit încă din rândul trecut — asupra concepției psihanalitice a visului, pe care-l vom analiza în spiritul doctrinei freudene. Nu cred, că poate fi considerată ca eronată afirmația că până la geniala școală psihanalitică, visul nu prezenta aproape nici o importanță din punct de vedere psihologic—ba dimpotrivă—așa de puțin s'a oprit în trecut ochiul psihologului asupra acestui prețios element de investigație psihologică—încât să nu ne mire faptul dacă până la geniul lui Freud, n'am avut nici un studiu științific în această direcție.

Pentru concretizarea celor ce vor urma, să încercăm o scurtă introspecțiune psihică. Câți dintre noi ca îndemnați de ceva lăuntric, după o noapte cu somn liniștit, legănați pe aripa celor mai frumoase visuri, n'am încercat la deschiderea pleoapelor, să ne reamintim fragmente, dacă nu visul întreg — căutându-i totodată și explicația, tălmăcirea, sau în limbajul lui Freud, să vedem ce simbolizează cutare sau cutare scenă din visul avut. Desigur, că într'un fel sau în altul ați reușit să-l tălmăciți—dar un singur amănunt a scăpat cercetării d-stră. **Aprofundarea științifică a visului, stabilirea cauzelor care-l produc și semnificația lor psihologică.** Lăsând la o parte toate speculațiile de ordin filozofic, cărora le lipsește metoda științifică de cercetare, visul capătă prin Freud, adevăratul loc în cadrul psihologiei generale.

Fiecare dintre noi a constatat desigur, că de multe ori, din cauze bine determinate—despre care vom vorbi imediat, am fost siliți să renunțăm, nu prea ușor, la diferite apetituri, aspirațiuni și dorinți intime, cari neputând fi satisfăcute din cauza riguroasei cenzurii a conștiinței, și-au luat drumul spre o regiune întunecată a subsolului ființei omenești, căreia noi îi zicem „inconștient”.

Acți se găesc reprimare deci, toate tendințele noastre, cari neputând obține învoirea conștiinței sociale de-a se actualiza, trec în

adâncul inconștient, unde așteaptă întocmai ca un deținut în celula închisoarei, momentul oportun de evadare în lumea externă. Sigur, că în starea de veghe, când suntem absolut puși sub controlul sever al conștiinței—orice încercare de manifestare a acestora devine imposibilă. De moment ce, această severă pază slăbește sau este complect absentă, deținuții, (e vorba de dorințele înăbușite ce vor să-se elaboreze), nemai având supravegherea severă a gardianului de pază evadează. Dar o întrebare: Când slăbește sau când este absentă această pază a conștiinței? **În două cazuri: în reveria stării de veghe și somnul propriu zis.**

În ambele stări „eul” nostru individual, detașându-se complect de mediul extern, se complăce cu totul în altă lume, a vrajei, a poeziei, a miracolului, desigur imaginară, unde aspirațiile noastre înăbușite din timpul zilei, își capătă aci în voe satisfacțiunea urmărită.

În vis deci, supapa rezervorului inconștient deschizându-se, „eul” nostru, este condus în întregime, tot timpul cât durează somnul, exclusiv, numai de forța miraculoasă a fondului inconștient, pe scurt: de tot ce se găsește închis și reprimat în el. Așa bunăoară, care dintre noi nu-și reamintește de anumite obsesii suferite în timpul zilei, cari numai în vis au reușit să se realizeze — bineînțeles imaginar. Cazuri din cari să se constate că în timpul visului ne complăcem i m a g i n a r în lumea creiată de propria noastră substanță psihică, independentă de imperativele categorice de morală socială—departe de toate prejudecățile și minciunile convenționale ale societății de astăzi—s'ar putea înmulți la infinit.

În concluzie generală putem afirma, că studiul psihanalitic al visului, pune la îndemâna tuturor educatorilor, o nouă metodă de cercetare științifică a visului, cu ajutorul căreia noi învățătorii, putem cerceta sigur și fără risc, labirintul întunecos al inconștientului omenească.

P. CIOCAN.

Vaslui, 29.VII.1933.

Aspecte din ziua de 23 Iulie, 1933.

NOTE DIN CARNETUL MEU.

În sfârșit, în ziua de 23 Iulie a. c., asociațiunea noastră învățătorescă, din județul Vaslui, și-a trăit una din puținele zile ale vieții sale, de o energică fierbere și intensă activitate.

Convocați în adunare generală, pentru a pune pe calea cea bună multe treburi și mai ales, pentru alegerea unui comitet de conducere al asociației, s'au adunat dascălii noștri din toate colțurile județului, aducând cu dânsii, în cea mai mare parte, o inimă bună și o dorință sinceră de mai bine, pentru a o pune în slujba binelui tuturor.

Peste sufletele amărate de necazurile și neajunsurile vieții de toate zilele, se vedea plutind o atmos-

feră o sinceră dragoste colegială. Sufletele tuturor păreau concentrate în o unanimă și intensă preocupare, de a putea contribui, fiecare și cât mai mult, la croirea unei vieți cât de cât mai bună, mai omenăască și mai mulțumitoare.

O frumoasă impresie au făcut unii colegi, mai tineri, în sufletele cărora se vedea clocotind acel avânt de tinerească, dar și cuminte energie și acel dor de muncă cinstită și desinteresată.

Nu mai puțin interes însă, prezentau alți colegi, bătrâni și tineri, cari în urmărirea unor rezultate, calculate de acasă, agitau flamura unui prefăcut simț prietenesc, împrăștiind în toate părțile binevoitorul salut colegial, însoțit și de o „șoaptă”.

Sedința adunării s'a deschis cu tot fastul și dechisul ei tradițional.

Nici o schimbare și nici o modificare de fond, sau formă.

Aceleași scene tragi-comice, jucate de aceeași eroi. (Nu de speța eroilor lui Carlyle). Aceleași principii sbârnâitoare, trâmbițate de aceeași titani ai limbajului. Aceleași declarații platonice și miorlăitoare, făcute de aceeași „patoși”.

În sfârșit, același cortegiu de scene, care s'a perindat prin fața noastră, la toate adunările de soiul acesta.

N'a lipsit până nici spectacolele regretabile, ale cătorva colegi „nervoși”, cari prin răcnete, țipete, bătăi din palme și picioare, amenințări, etc. căutau să-și susțină pe „fetișii” respectivi.

Simțul de ordine și disciplină morală, atributul oamenilor culți și civilizați, se păsea de multe ori, că părăsise pe acești toreadori.

Din această cauză, în multe momente, biroul adunării era izolat de alegători, cari erau informați de mersul lucrărilor numai prin bunăvoința unui coleg „de inimă”, care da toate explicațiile cuvenite, despre cele ce se petrec la birou.

O interesantă „inovație” ne prezintă un „inimos” coleg, care propune ca asociația învățătorească să se transforme și într'un for de justiție, care să judece și să sancționeze neînțelegerile personale și particulare, ce s'ar ivi printre învățători.

Această minunată propunere este, pe cât de interesantă, tot pe atât de anapoda și amuzantă.

Se vede că inovatorul acestei propuneri, în motivarea și justificarea sa, nu a pus decât inimă, de oarece, o asociație profesională creată cu un scop bine definit, cu drepturi și datorii bine stabilite și bine precizate prin legi speciale, scrise, nu poate să se transforme oricum și oricând va voi, arogându-și drepturi și obligații ce nu-i aparțin.

Colegul care crede că „tăind coada mormolocului, îl va transforma în o broască veritabilă”, aduce o jenantă considerație secolului în care trăește, de oarece, astăzi oamenii se conduc, se judecă și mai ales se condamnă, după legi scrise, la făruierea cărora s'a pus multă chibzuință, multă rațiune și multe cunoștinți, nu numai căldura unei inimi „subiective”.

Modul de judecată și condamnare numai după inima judecătorilor și după „obiectul pământului” s'a isprăvit încă de pe timpul lui Matei Basarab și Vasile Lupu, adică din secolul al XVII-lea. Probabil că, în pornirea sa, colegul a uitat că se află în secolul al XX-lea.

De altfel, ridicolul a fost înlăturat prin o atitudine de rară cumințenie a membrilor adunării, cari cu indiferență și neatenția cuvenită, au primit o astfel de propunere sucită ca și originea ei. Deci: „Stop colega”!

În numărul viitor voiu urma cu mersul alegerii comitetului.

Bleşca, 28 Iulie 1933.

SIMION BALAN-BLEȘCA.

ÎNTOCMIREA ORARULUI.

Atenția condiționează întreaga viață sufletească —deci și pe cea intelectuală—atât în ce privește primirea și conservarea cunoștințelor cât și prelucrarea lor. În educația intelectuală, atenția având cea mai mare preponderanță, trebuie ca educatorii să știe a o stimula și susține.

Oboseala fiind elementul cel mai important care slăbește atenția, educatorii sunt obligați ca în marea operă de înfăptuire ce le este încredințată —de a crea suflete alese—să țină socoteală și de acest element. Manifestarea oboselii produce o scădere a activității intelectuale, atât calitativ și cantitativ.

Oboseala se produce mai repede și durează cu atât mai mult cu cât vârsta e mai fragedă. De asemenea școlarii sunt imediat expuși oboselii când nu se ține seamă de starea lor sufletească și de coeficientul de oboseală a fiecărui obiect de învățământ la alcătuirea orarelor zilnice.

Pentru aceasta îmi permit ca în modesta noastră foaie locală, să arăt de ce principii psihologice să ție socoteală orice învățător la alcătuirea unui orar; bineînțeles în concordanță și limita programei analitice ținând seamă de considerațiile următoare:

Orele în care elevii au dispoziție mai multă de muncă sunt primele două ore de dimineață, iar în restul de ore se constată o scădere a energiei sufletești. În orele prime după amiază se constată o mică creștere față de ultimele ore de dimineață, fără ca această creștere să ajungă la nivelul primelor ore de lucru ale zilei.

Cercetările directe sau indirecte în ceea ce privește coeficientul de oboseală al obiectelor de învățământ ne-au dus la concluzia următoare: Locul întâiu îl ocupă matematica, al doilea gramatica și gimnastica, apoi istoria, geografia, religia, cetirea, memorizarea, compunerea, științele naturale și la sfârșit dexteritățile, afară de gimnastică. (Gimnastica obosește intelectul aproape în aceeaș măsură ca și activitate intelectuală, deoarece la gimnastică pe lângă activitatea fizică pune la contribuție și alte funcțiuni sufletești. Așa de exemplu la oină, intervine ambiția de a ieși triumfător, activitatea creatoare a imaginației, atenția încordată la cursul jocului, etc.). Această paranteză am făcut-o pentru a nu se mai crede că educația fizică e unul dintre cele mai ușoare obiecte, căruia i se dă locul chiar în ultima oră în orar.

Mai este necesar să știm, tot în vederea alcătuirii orarului, că la începutul zilei este nevoie să ne adaptăm spiritul pentru anumită acțiune (obiect). Deci, atenția are nevoie de un efort la începutul zilei, sau la începutul unei noi activități. Aceste constatări ne vor servi să soluționăm problema orarului. Din cele relatate mai sus reiese că la primele două ore de dimineață să punem obiectele cele mai grele din punct de vedere al oboselii, însă cu rezervă ca ora întâia să nu punem un obiect din cele mai grele căci trebuie să se producă un efort mai întâiu pentru adaptarea spiritului la activitate. Prin urmare în prima oră vom

pune un obiect de o dificultate mijlocie: religia, geografia, istoria, etc., în ora doua adaptarea fiind completă putem pune matematica, gimnastica și gramatica. Ora a treia un obiect cu un coeficient de oboseală inferior obiectului din prima oră, spre ex. științele naturale, compunerea, cetirea și memorizarea. Ultimele ore vor fi rezervate celorlalte obiecte mai ușoare.

Dacă ziceam că pentru adaptarea atenției e nevoie de un efort, se pune întrebarea dacă mai e nevoie de pauză (recreație), adică, dacă această recreație nu slăbește antrenamentul.

S'ar putea atunci continua același obiect mai multe ore la rând? Nu, căci intervine un alt considerent, acela a durabilității reduse a atenției elevului. El simte nevoia schimbării, variabilității obiectului, căci altfel nu se poate menține mai multe ore la șir fără să slăbească atenția.

În concluzie pentru a putea menține atenția în școală timp de 4—5 ore, e necesar ca obiectele să se schimbe cât mai des posibil, iar între ele să fie recreație pentru a se da posibilitatea readaptării atenției la obiectele noi.

COST. V. POPA.

15 Iulie 1933.

CORASLA *)

Simțea nu știu cum ceva greu în suflet Frasin, fiindcă nu-i fata vaca. Trecuse o săptămână dela ziua când credea că va scapa și el la viață nouă... dar vaca întârzia mereu. Mugetele prea lungi par'că spuneau că nu se știe cum va fata și când—căci se simțea grea—istovită și-i tremurau picioarele.

—„Mă...â...â... și urechile Marțoalei se repezeau înainte, ca niște lopețele moi—umbrind ochii mari—negri și limpezi ca lacrima.

—„Ce vrei?... ”

—„Mă...â...â...răspundea vaca parcă oftând. Și cu degetele uscate și lungi, Frasin își netezi vaca pe spinare, parcă oarecum ușor să nu apese tare, s'o îngreuiască și mai mult. Filofteia se ivi și ea venind din casă, sfoasă cu gândul greu.

—„N'o fatat?... ”

—„Nu...dar la noapte...mâini...scapă și ea—îngănă Frasin punându-i un braț de fân—verde spălăcit, cu un miros gădilitor, de toate florile... Vaca îl miroși încet și strănută șters, lărgindu-și narile negre...lucioase—ca gheața.

Frasin trecu în casă, cu grijă în spate.

—„N'o fatat...?... întrebară patru glasuri de copii, care nerăbdători se pregăteau să iasă și ei afară.

*) Din volumul „Merticarul” care va vedea lumina tiparului imediat după apariția romanului „Sub Epitrafir” care va apărea în toamna aceasta.

—„Acuș—buigui părintele printre buzele ascunse sub o musteață roșcată și deasă ca peria...

Noaptea trecu greu—ca o noapte pe front, cu ochii împăinjiniți de somn și cu urechile zăpăcite de bubuiturile sălbatică ale tunurilor.

În revărsatul zorilor senine, ca o minte odihnită, un muget speriat făcu să tremure împrejurimile și Frasin se perdu pe ușă, ca un zărghit, cu inima strânsă—ca de-o spaimă grozavă. Și după un ceas—gospodarul—intră în casă cu noul venit în brațe. Il puse lângă vatră. Copiii dădură busna peste vițelul moale—roșetic—care se ghemui jos într'un colț—cu ochii dilatați de lumina albă a zilei și de pusderia golașă, care i se înfipse în față. În mintea fragedă—nu găsea loc nici-o judecată... doară o tulburare a privirilor dădu de bănuț, că o frică de noua viață, îl cuprinse.

Și după două zile se schimbasă aerul înăbușitor, din casa lui Frasin.

Pe fețele pale—supte de foame, juca nimbul fericiri și Frasin mai vesel, mai inimos—orânduia treburile de primăvară pe lângă casă.

—Și tu adica dece n'ai mânca o leacă de—coraslă—o întreba Frasin într'o dimineață...

—Ia...așa—ii postul mare...mârâi Filofteia cu buzele moi.

Cei patru copii și cu Frasin goliră cât ai fuma o țigară—trei străchini pline cu coraslă. Ochii Filofteii îi furară, înghițind în sec. Parcă ar fi mâncat și ea. Horpăiala cea lacomă îi făcură o poftă nebună.

—Hai și gustă macar—o chemă Frasin, cu ochii veseli.

—Nu mânânc ferească Dumnezeu, grăi femeea simțindu-și gura arsă de poftă... Și câte odată se trezea vorbind ca buimăcită de ferbințelile unei boli.

—Bună trebuie să fi fost?... ”

Iar noaptea era frământată de mii de gânduri—cum l-ar fi muncit pe un ocnaș, gândul evadării.

Intr'un târziu un moșneag sânin la față, cu ochii limpezi—vioi—cu plete albe ca pânza ghilită, îi întinse pașnic cu mâinele curate, o strachină—zicându-i :

—Mânâncă?... ”

Filofteia întinse mâna tremurând și prinse blidul aromat de gustul plăcut al coraslei. Când vru să prindă lingura, brațul se opuse, de parcă erau bătute în cue... Se smunci ca o fiară prinsă în capcană—dar își simți tot corpul strâns, ca în niște cângi de fier, ce i se înfipse în carne. Dădu să strige, dar gura îi era încheștată ca de puterile morții. Mârâi ca înăbușită cerând parcă ajutor să scape din ghearele visului urât.

—Filofteie...scoală...ce ai?... îi suna femeiei nedeslușit, în urechi.

Ea speriată sări drept în picioare, țipând... Frasin o întrebă din nou.

—Ce-i bre?... Ce faci așa de urât că sperii copiii...

—E...e...e făcu femeia și rămasă trează până în ziua. Somnu-i fugise, de parcă n'ar fi dormit niciodată. Din ochi i se prelinse ceva cald pe obraji uscați și prin minte trecu cuvintele înțelepciunii :

—Fericiți ce-i ce plâng—că aceia se vor mângâia.

Când liniștea nopții fu trezită de sute de cântece —perdute— îngăimate ale cocoșilor care vesteau ziua, Filofteia adormi într'o amorțală greoaie. Și cu acelaș bătrân s'a muncit până în ziua.

Mânâncă—nu-i pacat...

—E... Nu... îi post...

Mânâncă cum îți spun. Eu sunt îngerul tău.

Și când soarele își țesu pe cer nenumăratele sale raze, în casa lui Frasin, plutea bucuria, ca o mireasmă dulce de primăvară. Pe plita ferbinte sta înfipt ceaul mare—negru—plin cu coraslă, din care rotocoale de aburi se ridicau alene spre tavanul vopsit cu verde.

Copilul cel de trei ani—care-și mișca încet picioarele grase, pe lângă vatra sobii—gângurea cu ochii plini de bucurie. Vorba ce-o prinse dela cei din casă :

—Ma...ma .. aie să mănec... coaslă !!

SAVILLE NATBA.

In chestiunea manualelor didactice.

Constituția spune că învățământul primar este gratuit. E gratuit în teorie pentru că elevii nu sunt puși la taxe școlare. Dar în practică, lucrurile se schimbă.

Trimiterea copiilor la școală reprezintă pentru părinți o cheltuială foarte mare care apasă greu pe umerii țaranului nostru, pe deoparte nevoiași iar pe de alta lipsit de convingerea că școala merită sacrificii.

La începutul fiecărui an școlar îndatoririle de învățatori ne obligă să trecem din casă în casă și să amintim părinților, data începerei cursurilor. E vorba de cei dela țară.

Aproape totdeauna primim acelaș răspuns: „foarte bucuros mi-ași trimite copiii la școală dar n'am cu ce le cumpăra cărți”.

Asupra acestui lucru vreau să mă opresc prin articolul de față. Învățământul este gratuit dar cărțile de clasa I-a ajung până la 120 lei, cele de clasa II-a până la 180 lei, cele de a III-a până la 200 lei și cele de a IV-a până la 250 lei.

La țară familiile încă n'au ajuns la principiul unui singur copil ; acolo sunt părinți care au de cumpărat cărți pentru doi sau trei copii, iar pe dealtă parte trebuie să-i îmbrace și pe aceștia și pe cei cari rămân acasă.

Cu ce să facă față atâtor cheltueli, când omul nostru n'are un ban pentru sare sau gaz și n'are cu ce-și plăti impozitele. De unde să ia 500 lei ca să cumpere cărți copiilor ?

Mentalitatea țaranului nostru nu a ajuns până acolo încât să rabde de foame și să cumpere cărți ; și poate nu numai a țaranului.

Chestiunea prețurilor fabuloase ale manualelor didactice trebuie să preocupe în deaproape pe conducătorii noștri.

Statul nu poate privi nepăsător această problemă. N'ași merge până acolo încât să cer ca statul să puie elevilor gratuit la dispoziție cărțile de școală.

Nici în alte țări nu se face aceasta, dar acolo nici nu este nevoie.

În definitiv, acesta este rolul statului să intervie în marele probleme ale neamului.

Dar să zicem că în acest moment are și el nevoi prea grele. Ar putea însă să tipărească gratuit manualele și să fixeze prețurile pentru a înlătura specula.

Și încă ceva : comisia instituită de ministerul instrucțiunii publice care are însărcinarea să-și dea avizul asupra manualelor didactice ce urmează a se pune în vânzare, să arunce o privire și asupra prețului, nu numai asupra conținutului.

Să se știe că există edituri care acordă rabaturi la cărțile de școală primară de 40 și chiar 50 la sută din prețurile tipărite pe copertă. Așa dar, editorilor le convine să vândă chiar cu jumătate de preț. Micii librari din provincie nu atrag întotdeauna atenția cumpărătorilor asupra rabatului. Țăranii neștiutori plătesc adesea prețul scris pe manual îmbogățind astfel pe librarul revânzător.

Câtă vreme autoritățile superioare nu vor interveni să rezolve problema cărților prea scumpe, numărul analfabeților nu va scădea la țară, iar art. 1 din legea învățământului primar care prevede gratuitatea, va rămâne iluzoriu.

Să nu uităm că după birul de 500 lei plătit la începutul anului, țaranul încă nu a scăpat. Urmează la intervale mai mult sau mai puțin dese, cheltueli pentru caete, penițe și alte rechezite școlare.

Este un aspect al problemei analfabetismului și a lipsei de frecvență asupra căruia diriguitorii țării trebuie să se oprească.

D. SEVASTRU.

Parpanița
20 Iulie 1933.

DIN ASPECTELE INTUIȚIEI.

De Prof. COCOȘ BARBU.

Viața sufletească a individului este un complex de reprezentări acumulate de ins, fie prin experiență proprie—fie ea empirică sau științifică—după cum și rezultatul a infinitelor și variatelor moșteniri ancestrale. Așa numitele noțiuni „apriorice”, universal-generale în timp și spațiu, fie ele reduse numai la cele kantiane, ne înrădăcesc să spunem că elementul conservativ din ins este născut odată cu el.

În articolul de față, nu despre acest element ancestral-conservativ, vom vorbi, ci despre cel evolutiv.

Viața sufletească spre a putea pași către fenomenele complexe ce le oferă „socialul”, are nevoie de o pregătire intensă, pregătire care se obține prin **intuiție**.

Puterea de observație are o importanță masivă în realitățile practice prin care trece omul.

Speculațiunile superioare ale spiritului se produc numai în urma asimilării acestor realități practice.

Copilul, își începe activitatea intelectuală prin simțuri; e dornic de a cunoaște, a observa, dorința ce progresează cu înălțarea spiritului pe scara noțiunilor abstracte.

Copilul iubește concretul; îl iubește pentru că îl înțelege. Această dorință, de asimilare a cunoștințelor realist-pragmatice, trebuie să fie pivotul în jurul căreia să graviteze stăruințele educatorului. Căci din intuiție se formează, după cum spune Rousseau — temelia construcției sufletești.

Prin natura sa, intuiția este integrală și intensivă. Este integrală căci la obținerea unui bun pe cale intuitivă iau parte toate simțurile, și este intensivă pentru că fiecare din simțurile puse în contact cu obiectul de cercetat, este în maximum de încordare. De aici și acest corolar al școlii active, ca la orice asimilare de cunoștințe noi, educatorul să stimuleze cât mai multe simțuri și cât mai la maximum. Să ne explicăm puțin. Este știut că fiecare individ își are ceiace se numește memorie.

Ori această facultate de a reține și reproduce la timpul și locul dorit, ceva, variază dela om la om.

Variația e datorită între altele și naturii individului: unul are memorie vizuală mai dezvoltată decât altul și așa mai departe cu celelalte naturi de memorii: auditivă, mecanică, etc.

În epoca copilăriei, când memoria nu e exercitată—exercițiul facilitează reținerea—și când nu cunoaștem natura memoriei copilului, calea cea mai fericită spre a fi siguri că, cunoștințele date, au intrat în viața sufletească a elevului, nu poate fi decât cea intuitivă.

Bunurile acestea obținute prin intuiție, mai târziu, cristalizate și prelucrate, și-au ușurat calea firească a metodelor: inductiv—deductiv; deductiv—inductiv. Ne urcăm dela particular la general și apoi ne coborâm dela general la particular.

Intuiția în genere, poate fi internă sau externă; după D-l G. G. Antonescu, idial—empirică, cu divi-

ziunile: religioasă, morală și estetică; iar după Meumann (op. „Vor lesungen”) mai ar fi intuiție activă și pasivă.

Intuiției active, i se adaugă la asimilarea cunoștințelor, reprezentările vechi: ideile aperceptive; intuiția pasivă e lipsită de această ciocnire între elementul nou și cel vechi, ea privește lucrurile „tale quale”.

Din pricina lipsei, nu totale, a elementelor aperceptive, viața copilului în primele epoci este propriu numai intuiției pasive. După cum am spus, numai cu timpul și experiența, viața sufletească se îmbogățește formând un material aperceptiv, care din întâlnirea cu noile elemente, va forma intuiția activă.

Astfel se trasează—in linii generale—cursul vieții sufletești prin intuiție.

Pedagogul care și-a dat seama de importanța intuiției—in adevărata sa valoare—este Comenius „orbis pictus” și „Didactica magna” ilustrează concepția educatorului. Din nenorocire, metodismul său exagerat, face ca acestui părinte al pedagogiei moderne să i se scadă unele din merite.

El însă stabilește și pentru totdeauna principiul „copilul să cunoască lucrurile din ele însăși și de e posibil prin el însuși.

I. I. Rousseau, A. Franke, Basedow, reiau principiul intuiției și în special primul enunțând cu tărie adagiul „din lucruri nu din cărți”, avea să revoluționeze întreaga pedagogie.

„Emil” marchiază o eră nouă în „Educație”. Înălăturând verbalismul rigid medieval și mecanica memoriei școlastice, Rousseau avea să ne îndrepte calea către natură și către lucruri.

Principiul intuiției intră ca un imperativ categoric în Pedagogie, prin Pestalozzi. Invățământul întreg este bazat, de pedagogul elvețian, pe intuiție. D-l A. Jullieu, vizitând școala dela Iverdon scria „Copilul lucrează în loc să citească; totul e bazat pe acțiuni și fapte. Se prețuește și întrebunțează acțiunea în toate sensurile și toate modurile. Câțiva elevi sunt trimiși ucenici la oraș lucrând: tâmplărie, ceasornicărie, mecanică, etc.

Tinerele fete din institut își fac ele singure rochițele și pălăruțele de paie, lucrări ce le dezvoltă aptitudinile și gustul.

Astfel educația dezvoltă și probează gustul lor”.

Idialistul acesta care a fost Pestalozzi, bazând totul pe intuiție, rămâne premergătorul cel mai caracteristic al școlii active.

Din contactul permanent cu realul, din aplicarea către obiect, subiectul—copilul—începe să producă.

Ceiace ese din mâna lui este pentru el o „operă” este cristalizarea atot bagajului său de cunoștințe și a tot fanteziei sale. Foloasele pentru el și societate sunt incomensurabile. Nu prin ce s'a realizat, ci prin ce s'a incorporat intelectual în acea realizare.

Astfel învățământul practic—căci la el ne referim—face ca intuițiile să fie mai precise, mai durabile.

Noțiunile devin mai clare, mai pline de înțeles, când se întrebunțează mâna.

Cu drept cuvânt, lecțiunile de lucru manual pregătesc calea către abstracțiuni.

Pentru educație, activitatea practică este mijlocul cel mai eficace de a cunoaște individualitățile fie ele chiar în devenire.

Astfel învățământul prin muncă, este o necesitate imperioasă.

I. El are o mare valoare educativă, cultivând tendința copilului pentru acțiune.

Deșteaptă în el puterea de încredere în sine și atenție, stăruință, îndreptându-i gândirea către realizarea obiectului propus.

II. Învățământul practic are o valoare remarcabilă prin dezvoltarea fizică, stimulând simțurile și activându-le cât mai intens. Facilitează imaginația, spiritul creator al copilului, liberându-l din îngrădirile școlastice.

III. Învățământul practic are, după cum observase I. I. Rousseau, o influență socială și morală adâncă.

Din sforțările către realizarea unui obiect, copilul va aprecia munca celorlalți, va respecta cum spune I. I. Rousseau „picăturile de sudoare de pe fruntea uvrierului”, căci și el le-a simțit cândva.

Ad. Ferrière constată că avantajile lucrului manual se pot constata în: domeniul progresului corporal, întărindu-i corpul și mlădiindu-și mișcările; în domeniul progresului psihologic—copilul pe această cale îmbogățindu-și sufletul cu noțiuni de ordin industrial, fizic sau chimic și în domeniul progresului social—moral—lucrările manuale dezvoltând sinceritatea și cel mai mare bine: imboldul către progres.

Acestor avantajii semnalate și de alți pedagogi, Sanders Arkuright adaugă pe acel al corelației dintre munca manuală și mecanismul cerebral.

Sinteză a tuturor acestor consecințe este „caracterul”.

Intru formarea lui educatorul are variate mijloace dintre care nu trebuie însă să lipsească acel al intuiției materialisto—intelectuală, integrală”.

(Urmare și slășit în numărul viitor).

PERSONALITATEA ÎNVĂȚĂTORULUI.

Implinesc 8 ani la 1 Sept. a. c. de când funcționez în învățământ. În acest timp, atât din experiența zilnică în școală, cât și în afară de școală, am observat și lucruri bune, dar și rele de pe urma cărora eu am scos multe rețete foarte folositoare pentru mine.

În primul loc, iubiți colegi, am constatat că alături de preot, personalitatea învățătorului are un rol covârșitor în viața satelor. Eu astăzi am ajuns să cred că personalitatea învățătorului trebuie pusă în discuție mai mult chiar decât principiile, metoda și organizarea învățământului și despre cari ni se vorbește atât de mult.

Citesc prin reviste și ziare atâtea plângeri ale colegilor noștri, N'am să spun că nu sunt de acord cu ei, ba din contra: atât eu cât și întreaga învățătorime trebuie să luptăm pentru a ne câștiga drepturile noastre. Dar mi-am zis că jălania noastră, strigătul nostru și cari ar trebui să răsune în sufletele tuturor colegilor din țară, ar fi să ne silim din răputeri ca să ridicăm la cinstea de mai înainte

personalitatea învățătorului. Da, acesta să fie strigătul nostru. Aceasta să fie parola noastră în ziua de astăzi.

Mulți s'au pus pe gânduri că în unele sate se ruinează localurile de școală. Fiți pe pace, Colegi! Eu știu să vă spun un lucru. Atâta vreme cât personalitatea învățătorului va fi la înălțime măcar de s'ar dărâma localul de școală, în satul acela va exista școală și toți sătenii vor spune cu draă: „Avem școală, avem învățător”.

Dar dacă se va dărâma personalitatea învățătorului, atunci chiar dacă ar fi în satul acela un local ca un palat, se va spune: „Păcat că mai avem școală în satul acesta”. Cu aceste cuvinte n'am de gând să încurajez pe colegi ca să nu-și îngrijească după putință localurile de școală, ci vreau să spun că adevarata lumină n'o dă localul, ci învățătorul. Și dacă se întâmplă să fie un local bun și un învățător tot la fel, cu atât mai bine pantru demnitatea lor.

I. TUDUSCIUC
Învățător, Albești.

INFORMAȚIUNI.

⊙ Zilele acestea orașul și județul Vaslui, au avut rara fericire de-a avea ca oaspeți în mijlocul lor, timp de-o zi, pe d-nii miniștri D. Gusti și P. Andrei, dela Departamentul Culturii Naționale, de a căror vizită ne vom ocupa pe larg în numărul viitor.

⊙ Rugăm stăruitor pe fiecare domn delegat însărcinat de noi cu încasarea abonamentelor la foaia noastră, județ sau oraș, să ne trimită de urgență, până 10 August 1933, un tablou cu numele tuturor colegilor cari au achitat parțial sau integral abonamentul la foaia noastră locală, specificându-se totodată și suma vărsată.

Vrem ca în numărul viitor să publicăm pe toți cei ce până la această dată s'au declarat solidari cu inițiativa luată de noi, cât și pe acei cari din motive ce nu merită atențiune, au înțeles să facă notă discordantă.

⊙ Articolele care din lipsă de spațiu n'au putut fi publicate acum, vor fi date publicității în numărul viitor.

DELA ASOCIAȚIE.

⊙ În urma votului adunării generale, dat de noi toți, în ziua de 23 Iulie a. c., noul comitet al asociației s'a ales în persoana d-lor: Grigore Pavlov ca președinte, D. Nantu, vice-președinte, doamna Laura Filipiuc, casieră și V. Trifan ca secretar. Forma deci fiind împlinită, îi vrem pe toți la treabă, la muncă constructivă, așa cum noi am cerut de atâtea ori.

AL. NACIU
Învățător
Gologofta-Vaslui.

A N U N Ţ.

Domnii directori de școli sunt rugați dacă binevoiesc a ne trimite pe adresa de mai jos: numele, pronumele, gradul ctg. tuturor voluntarilor din răsboiu, din circumscripția școlară respectivă. Aceasta ar fi necesară la formarea unui tablou general pe județ, spre a fi propuși la decorare cu medalia „Ferdinand I” nouă înființată, de care acești eroi ai județului nostru n'au cunoștință.

p. Președintele Asociației Județene,
VICTOR GRIGORESCU
Ipatel-Vaslui.